

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 10. aprila 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 42.

Nekaj misli o oblastnih davščinah po sedanjih oblastnih proračunih.

(Dopis iz gospodarskih krogov.)

Obe oblasti sta za pokritje proračunskega primanjkljaja za l. 1928 upeljali nova davčna bremena. Naše gospodarstvo je bilo z davčnimi dajatvami že preje težko obremenjeno. Zategadelj je razumljivo, da se je solidarno izreklo proti novim davkom. Nastopa proti novim davkom pa ni mogoče tolmačiti kot nasprotstvo proti oblasti, ampak le kot kritiko načina, kako so se izbrali in obremenili novi davčni objekti za oblasti. Sedaj, ko je minil val prvega razburjenja, gotovo ne bo odveč, ako si ogledamo, kaj je na proračunih dobrega in kako naj bi se v bodoče določevale oblastne davščine, da bi v tako ostri meri ne zadevale interesov gospodarstva.

Težke pomisleke pa imamo glede načina, kako sta obe oblasti krili svoj proračunski primanjkljaj.

Izmed direktnih davkov sta pritegnili k pokritju proračunskih primanjkljajev edino posebno pridobnino, na katero sta naložili 25% doklado. Mariborska oblast je posegla vrhu tega tudi po dokladah na tantijemni davek, ki so pa podrejenega pomena, ker so proračunjene samo na 100.000 dinarjev. Na druge davčne vrste se oblastne doklade niso naložile. Novo breme zadene torej samo podjetja, ki javno polagajo račune, dasi bi brez dvoma tudi druge davčne vrste prenesle v okvirju maksimirane doklade primerno breme, ako jo mora prenesti industrija, ki je ravno s posebno pridobnino najvišje obdačena. V interesu enakomerne obremenitve z dajatvami za oblasti potom direktnih davkov je potrebno, da se legislativnim putem določi, da smejo oblasti pobirati oblastne doklade na državni davek enakomerno, to je na vse davčne vrste z enakim odstotkom do maksimalne izmere 25%.

Pretežno sta pokrili obe oblasti proračunski primanjkljaj z dokladami na državno trošarino in sicer s 100% doklado na žganje, špirit, pivo, rum in likerje ter v ljubljanski oblasti s 100% doklado, v mariborski oblasti pa s 50% doklado na državno trošarino od vina. Porazdelitev doklade na državno trošarino v sklenjenem obsegu je nepravilna, ker ne jemlje ozira na vrednost blaga, katero zadene, v primeru z obremenitvijo po državni trošarini. Tako je pivo, čigar cena je nižja nego cena za vino, obremenjeno z državno trošarino 62 Din za 1 hl, vino pa z državno trošarino 35 Din za hl, špirit, čigar cena znaša 7 Din, je obremenjen z državno trošarino 17 Din za hektolitersko stopnjo in v isti izmeri tudi z oblastveno doklado, ki se pobira v višini državne trošarine se je nesorazmerje še poostri. Dolžnost oblasti bi bila, da to nesorazmerje upošteva in da ga v interesu enakomerne obremenitve ublaži, ne pa da ga še poostri.

Ljubljanska oblast je vrhutega hotela zadeti še posebej tudi v Slovenijo uvoženo vino in je sklenila pobirati na tako vino za 100% povišano, to je 200% doklado, s čimer bi glede vina ustvarila notranjo carinsko mejo. Ministrstvo financ predmetnega sklepa ni odobrilo, ni pa izključeno, da bo oblast prej ali slej izkušala svoje stremiljenje vendarle uveljaviti, vsled česar bi bilo oportuno, da v zakonu o oblastni in srezki samoupravi prepreči doklade na državno trošarino, ki

bi ustvarjale carinske meje in oblastni protekcijonizem.

V izvajanju tega principa bi morali nadalje stremeti tudi za diferenciranim maksimiranjem doklad na državno trošarino v taki obliki, da bi bilo maksimiranje in diferenciranje v pravem razmerju s ceno blaga in državno trošarino, ki se na to blago pobira.

Poleg doklad na posebno pridobnino in na državno trošarino je ljubljanska oblast uvedla davščino na potrošnjo premoga, mariborska oblast pa davščino na konsum električne struje. Proti tem davščinam so se industrijanci upravičeno upirali, ker obremenjujejo produkcijo, odnosno produkcijski proces in vsled tega ustvarjajo za domače produkte neenake konkurenčne pogoje na svetovnih tržiščih, kjer se srečuje z blagom, ki ni obremenjeno s takimi in podobnimi davščinami. V modernem trgovskem življenju, posebno v povojni dobi, ko je konkurenca izredno ostra, so lokalne davščine in takse, ki pomenjajo nekako carino svoje vrste, neutemeljene, ker ovirajo industrijsko podjetnost in so za izvozno industrijo naravnost usodne. Obveljati mora načelo, da obremenitev produkcije in produkcijskega procesa pa tudi pogonske sile ni dopustna.

Pri sestavljanju zadnjih proračunov sta bila oba oblastna odbora glede časa jako v zadregi, ker se je uredba o prenešenem delokrogu jako pozno objavila. Vsled tega tudi nista mogla iskati stika s prizadetimi gospodarskimi krogi. Upamo, da ta izjema ne postane pravilo. Gospodarski krogi so upravičeni zahtevati, da se jim nudi priliko povedati o važnih javnih vprašanjih svoje miselnosti, posebno takrat, kadar gre za nova bremena, katera so v pretežni meri ravno njim namenjena še preje, predno se o njih odloča.

Ako bodo merodajni faktorji upoštevali te želje, bodo gotovo v bodoče odpadle razne rekriminacije, ki so več ali manj nepotrebne. Sporazum in kompromis v vseh takih stvareh je brez dvoma za oba dela zadovoljivejši in tudi plodnejši.

Proračuna obeh slovenskih oblastev sta usmerjena v prvi vrsti na posle prenešenega delokroga, dalje na intenzivno pospeševanje poljedelstva in na izvršitev javnih del, deloma pa tudi, čeprav v relativno majhnem obsegu, tudi na pospeševanje trgovine, obrti in industrije.

Delegirani krediti za posle prenešenega delokroga so v splošnem prenižji in ne krijejo v polni meri z njimi zvezanih stroškov. Oblasti so bile primorane en del teh stroškov vzeti na se, ako hočejo brezhibno izvršiti poverjene jim posle. Večji zneski so namenjeni tudi za pospeševanje poljedelstva, vendar pri tem oblasti po našem mnenju niso šle preko nujnih potreb.

Tudi glede javnih del ne moremo trditi, da bi šle oblasti preko prave meje. Glede nalog, ki so pripadle oblastim, se je v povojni dobi marsikaj zanemarilo, pa tudi opustilo, kar je bilo neobhodno potrebnega in se tudi postopoma brez izdatnejših žrtev ne more nadoknaditi. Poleg tega je oblasti glede teh del vodil tudi namen, da z izvršitvijo javnih del v večjem obsegu omili gospodarsko krizo in obstoječo stagnacijo, posebno v stavbenih strokah in nudi številnim brezposelnim delavcem možnost za službo.

Tudi glede administrativnih stroškov ne moremo imeti prigovorov,

dasi smo mnenja, da bi se pri spojitvi obeh oblasti, ako bi bili za to dani zakoniti pogoji, moglo na teh stroških marsikaj prihraniti.

Novo posojilo Državne hipotekarne banke.

Potem, ko se je Državna hipotekarna banka skoro že popolnoma imobilizirala, ker je odštela državi posojila: okrog 200 milijonov za promet, 20 milijonov za šume, 50 milijonov za zgradbe, 200 milijonov monopolski upravi itd., hoče sedaj dati v promet za 200 do 250 milijonov novih založnic po imenski vrednosti in s 7% obrestovanjem. Založnice bi bile vračljive v 30 letih s premijo 5%, t. j. 105 Din za vsakih 100 nominala. K temu pripominja »Privredni Pregled« to-le:

»Koliko ona (Državna hipotekarna banka) sama veruje v uspeh take transakcije, se vidi iz tega, da zahteva od Poštne hranilnice, da ta iz svojih sredstev odkupi 100 milijonov teh novih založnic. Če je papir tako dober, čemu potem treba pomoči Poštne hranilnice? V tem grmu uprav pa tiči zajec. Državna hipotekarna banka pač ne sme pričakovati, da bo občinstvo kupovalo te nove papirje po 100 Din, ko se 7% državno investicijsko posojilo dobi po 87-50 Din.

Državna hipotekarna banka name-rava baje svoje založnice udomačiti, — a jih izdaja sedaj prvič doma — in jih ponuja občinstvu pod mnogo manj povoljnimi pogoji, nego se njene obveznice prodajajo v inozemstvu. Njene 7% obveznice leta 1924 se prodajajo po 89 Din, 7% obveznice leta 1927 pa po 96 Din (od tega tečajja je pa banka dala še 5 poenov bankam za provizijo, tako da je v resnici dobila samo 91 Din. Razen tega plača Državna hipotekarna banka bankam za izplačevanje kuponov 2%, kar znači, da se obresti za posojilo zvišajo za 0-14%). Obveznice hipotekarne banke je kupil Seligman l. 1927 po 87 Din, kar pa ni vse. Seligmanu plača Državna hipotekarna ½% provizije bankam za izplačevanje kuponov in ¼% provizije za izplačevanje amortiziranih obveznic.

Kakor se zdi, skuša Državna hipotekarna banka občinstvo vzgajati za papirje, da ga pridobi za svoje obveznice, ki se prvič pojavljajo na domačem trgu, ponuja pa jih draže, nego se njeni papirji kupujejo v inozemstvu. Zakaj nudi Državna hipotekarna banka domačinom nižje obrestovanje nego tujcem?... Čudno in slabo znamenje je to moledovanje za posojilo, ti nekoliko naivni poizkusi priti do posojila 200—250 milijonov dinarjev z apeliranjem na patriotizem, ko so prazne blagajne in ljudje po večini načenjajo kapital, da se prežive do boljših časov.

Sedaj je treba še, da se imobilizira Poštna hranilnica, ki ima kakih 20 do 30 milijonov vlog, ves drugi denar ji je pa zaupan na kratek rok in se lahko vsak hip zahteva nazaj. Nadejamo se, da se Poštna hranilnica ne bo hotela imobilizirati samo za to, da bi usposobila Državno hipotekarno za posle, ki jih le-ta mora vršiti, za katere pa sedaj nima denarja, ker je toliko milijonov dala državi.

Sedaj je tudi jasno, da njena podružnica dela na vse kriplje, da bi čim več denarja iztisnila iz Slovenije ter ga odvedla v svojo centralo. Kaj njej mar, ako se pri tem imobilizirajo domači denarni zavodi!

Gospodarska konferenca v Zagrebu.

Na velikonočni pondeljek se je vršila v Zagrebu gospodarska konferenca, ki je bila prvotno zamišljena samo za področje zagrebške zbornice, a v zadnjem trenutku so bili povabljeni k sodelovanju tudi gospodarski krogi iz področja ljubljanske, splitske in osješke zbornice. Iz Slovenije so se udeležili konference med drugimi zbornični podpredsednik gosp. Ivan Ogrin za Zbornico za TOI, predsednik oblastnega odbora g. dr. Leskovar, oblastni odbornik g. dr. Adlešič iz Ljubljane, stavebnik g. Gologranc iz Celja, trgovec Stanko Florjančič iz Ljubljane, župan dr. Juvan iz Maribora itd.

Konferenco, ki se je vršila v zbornični posvetovalnici, je vodil predsednik zagrebške zbornice g. Vladimir Arko. V svojem otvoritvenem govoru je pozdravil v prvi vrsti navzoče ministre: za notranje zadeve g. dr. Korošca, za trgovino in industrijo g. dr. Spaha, za promet g. Milosavljeviča, za finance g. dr. Markovića, za šume in rude g. Miovića in za poljedelstvo g. Stankovića in nato goste, ki so došli iz Slovenije, Slavonije in Dalmacije. Gg. ministre so spremljali vodilni uradniki posameznih resortov, med njimi državni podtajnik v ministrstvu financ, prejšnji generalni direktor davkov g. Letica, generalni direktor carin g. dr. Šmid, generalni direktor državnih železnic g. Gjuričić, inspektor v ministrstvu za trgovino in industrijo g. Lazarevič itd. Po pozdravnem nagovoru je predsednik g. Arko po svojem poročilu obrazložil stališče gospodarskih krogov glede nameravanega zunanjega posojila. V svojem referatu je zahteval, da vlada jasno obrazloži svoje namene in se v vseh svojih ukrepih poslužuje sodelovanja gospodarskih krogov. Posojilo je treba porabiti samo za javna dela, ki služijo javnim interesom države, vendar se pa pri tem ne sme puščati v nemar tudi specialnih prilik posameznih delov naše države. Po tem referatu je dobil besedo zastopnik ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je podal v imenu udeležnikov iz Slovenije sledečo izjavo:

»V imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani čast mi je pozdraviti današnjo konferenco, za katero vlada v gospodarskih krogih Slovenije veliko zanimanje. Zahvaljujem se prirediteljem konference, da so nanjo pozvali tudi zastopnike slovenskega gospodarstva, ki so se z veseljem odzvali vabilu. V današnji konferenci vidim velik in pomemben dogodek. Predvsem je ona viden izraz zanimanja kraljevske vlade za položaj, težnje in stremiljenja našega gospodarstva po izboljšanju razmer, razvoju in napredku naše domovine. Njihova udeležba na današnji konferenci dokumentira jasno, da želi vlada neposrednega stika z našimi gospodarskimi činitelji in apelira na njihovo sodelovanje. Navzočnost šefov najvažnejših resorov kraljevske vlade na današnji konferenci je nepobiten dokaz tega dejstva in nas navdaja z odkritosrčnim zadovoljstvom, nado in zaupanjem, da bo kraljevska vlada reševanju vprašanj in uresničenju naših zahtev posvetila polno pažnjo.

S posebnim veseljem nas navdaja tudi dejstvo, da se ta konferenca vrši tik pred najetjem inozemskega posojila, ki naj prinese v naše gospodarsko življenje nove inicijative in probude. Trdno smo prepričani, da bodo želje in na-

sveti, ki jih bodo iznesli delegati na današnji konferenci, našli odmeva in upoštevanja v bodočem delu vlade.

Delegati iz Slovenije so bili vabljeni na to konferenco žal neposredno pred velikonočnimi prazniki ter vsled tega teženj naših gospodarskih krogov niso mogli obdelati v obširnejših referatih. V brzini je naša zbornica po konferenci v četrtek sestavila v obliki resolucij kratek pregled najbolj perečih vprašanj, ki zadevajo naše gospodarstvo. Glede utemeljitve naših predlogov se sklicujem na zbornične vloge, ki so bile o posameznih vprašanjih dostavljene resortnim ministrstvom.

Program današnje konference je obširen in nam zato ni mogoče spuščati se v podrobnosti posameznih vprašanj, ki jih je zagrebška posestrima kot prirediteljica tega zbora stavila na dnevni red. Delegati iz Slovenije tudi niso imeli prilike proučiti v mnogobrojnih referatih obsežno gradivo in predloge, ki bodo od strani zagrebških predstavnikov podani na konferenci ter nam vsled tega ni mogoče podati o njih kake izjave, odnosno se spuščati glede njih v razpravo. Zato si pridržujemo, da bomo o vprašanjih, kjer so gospodarske prilike v Sloveniji drugačne kot v ostalih oblastih, stavili naknadne svoje predloge in obrazložili svoje mišljenje. Kljub vsestranski skrbni pripravi bo današnja anketa mogla obravnavati le del vprašanj iz kompleksa naših gospodarskih problemov. Dober del pa bo ostal neizčrpan.

Zato smatramo, da bo ta anketa dala podnet za pričetek tesnejšega trajnega stika in sodelovanja vlade z gospodarskimi krogi, ki so vedno pripravljeni zastaviti vse svoje sile, da pripomorejo s svojim izkustvom in nasveti h konstruktivnemu delu na naši gospodarski in socialni zakonodaji za korist in napredek naše lepe domovine.

V tej nadi pozdravljam v imenu slovenske delegacije in v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani današnjo anketo in ji želim najboljše uspeha.

Po tem govoru je zbornični podpredsednik g. Ogrin izročil gg. ministrom predloge, katere je sestavila Zbornica glede najvažnejših gospodarskih vprašanj, ki se tičejo interesov Slovenije.

Za govorom g. Ogrina so se vrstili referati, katere so podali zastopniki zagrebške zbornice po programu, katerega smo svoječasno že objavili. Izmed teh referatov je omenjati v prvi vrsti referate predsednika Zveze industrijcev g. S. Alexandra, ravnatelja dr. Vrbanica, predsednika Zveze mlinov g. dr. Bošnjak in predsednika Zveze trgovcev g. Grünvalda. G. Grünwald je v svojem referatu načel vprašanje davka na poslovni promet in v daljših izjavah utemeljeval potrebo, da se ta davek odpravi, odnosno ako bi to iz proračunskih ozirov ne bilo mogoče, vsaj zniža na 1/2% in pobira z lepljenjem markic na računih.

Zborovanje je trajalo preko 13. ure in se je popoldne nadaljevalo v dvorani borze. Na popoldanskem zborovanju je zbornični predsednik podal pregleden resume dopoldanskih razprav, na kar je minister financ gosp. dr. Marković v daljšem govoru, čigar vsebino priobčimo spričo programatične važnosti v eni prihodnjih števil.

Popoldansko zborovanje je bilo splošno pristopno. Posamezniki so izražali to priliko, da motijo miren potek. Prišlo je do prerekanja, ker so gospodarski krogi ostro obsojali nastop glasnih demonstrantov in zahtevali, da prenehajo z motenjem in mirno poslušajo, kaj imajo pripomniti zastopniki vlade na njihove na dopoldanskem zborovanju izražene pritožbe in želje. Pomirjevalni apeli niso imeli uspeha, tako, da je mogel g. minister za finance v imenu vseh navzočih ministrov le spričo energičnega nastopa g. Arka dokončati svoj govor.

Konferenca v Zagrebu je bila za naše gospodarstvo načelne važnosti. Prvič je vlada smatrala za potrebno, da stopi v ožji stik z gospodarskimi krogi in jih zastopana po šestih ministrih zasliši o njihovih željah in težnjah. Upamo, da to ni zadnjič in

da bo vlada z ozirom na to, da slovenski gospodarski krogi na zagrebški konferenci niso imeli zadosti prilike, da izjerno pojasnijo svoje težave in izjavijo svoje želje, nudila tudi slovenskim krogom možnost, da ji povedo, kar jim leži na sreč.

Likvidacija poslovalnice bivše južne železnice.

Poslovalnica bivše južne železnice je od 1. aprila t. l. zaprta. Koliko časa bo zaprta, se še ne ve, vendar je upati, da bo ministrstvo na zavzetem stališču vztrajalo in da zopetne otvoritve ne bo več dovolilo. Poslovalnica se je odprla v povojnih razmerah, ko je bilo neobhodno potrebno zagurati železniškemu osoblju vsaj najnujšše življenske potrebščine. Razmere pa so se od tedaj bistveno izpremenile. Blaga je v izobilju na razpolago in konkurenca v trgovini ostrejša, kot je bila pred vojno; davki in socialne dajatve pa so se še povišale. Potreba po poslovalnici je danes popolnoma odpadla in zato zahtevamo, da se taka poslovalnica več ne otvori, kajti zlorabe se niso doslej mogle preprečiti in bi se tudi v bodoče ne mogle. Člani poslovalnice naj bi krili svoje potrebe pri trgovcih, če pa mislijo, da dobe v konsumnih društvih cenejše in boljše blago, imajo na razpolago poslovalnico v Šiški in celo vrsto drugih konsumov v mestu.

Bivša poslovalnica južne železnice ima baje preko 5 milijonov dinarjev prihrankov. Že iz tega je razvidno, kako nepotrebne so bile olajšave ali celo prostost na davkih. Legalne trgovce obdavčijo oblasti kar najostreje, nalagajo jim bremena, da pod njimi omaguje eden za drugim, dokler popolnoma ne omagajo. Pri tej poslovalnici pa so se kopčili milijoni, ne da bi davčna uprava niti mignila.

Isto velja tudi za železniško upravo. Prevozniki niso nikdar dovolj visoki, pri poslovalnici pa so se popuščali milijoni. Do 1. aprila 1927 je imela poslovalnica prevoz po železnični popolnoma prost, od takrat naprej pa je plačevala od 1 kg le 8 par za 100 km. Povdarjamo ponovno, da se je blago prodajalo nečlanom in dolžnost oblastev je bila, da energično intervenirajo. Noben trgovec - speccerist ni imel toliko prometa ter si ni vsa ta leta mogel pridobiti niti majhen del tega, kar si je prihranila poslovalnica.

Ljubljanski trgovci - grosisti niso imeli z poslovalnico, razen par izjem, nikakih stikov. Šef poslovalnice je bil popolnoma nedostopen za vsak posel z njimi. Naročeval je vse neposredno iz Trsta ali Banata. Poslovalnica je dobivala moko iz Banata brez tovarnine, pošiljala jo je nato v Maribor v tovarno testenin, seveda tudi brez tovarnine. V bližini železnice je bila vsaka privatna trgovina takorekoč nemogoča. Blago so naročali pri poslovalnici celo iz vasi vsaj toliko časa, dokler se niso izdajale članske izkaznice. Na kredit se potem ni moglo naročati več, razen do višine za vsakega določenega kredita; proti gotovini pa je dobil blago vsak kdor je prinesel izkaznico in to blago kolikor je hotel. Izkaznice so romale iz rok v roke. Znan mi je slučaj, da je železniški uradnik, ki je bil na hrani v neki gostilni, izročil gostilničarki knjižico, da je ona kupovala blago na njo, ker ni imel denarja, da bi plačal hrano. Z Janškega vrha, ki je vsaj 25 km oddaljen od Ljubljane, so prišli kmetje v Ljubljano kupiti blago v poslovalnico. V poslovalnici je bilo toliko ljudi, da sploh niso prišli na vrsto.

Bivša trgovka F. S. na 1. je prišla 1925 v konkurz. Trgovka sigurno ni bila železničarka in vendar je pri konkurzu priglasila finančna prokuratura tudi terjatev poslovalnice v iznosu 12.398.85 Din. Poslovalnica je bila odpravljena s 30%, kakor vsi drugi upniki.

Poslovalnica je zalagala z blagom celo manjše trgovine. Znani so mi tudi taki slučaj.

Blago je kupovala poslovalnica mnogokrat franko Ljubljana. Ker bi moral v takem primeru odpošiljatelj

plačati celo tovarnino brez popusta, je poslala poslovalnica dobavitelju svojo prosto uputnico ter je tako dobila blago ne da bi plačala tovarnino. Od odpošiljajoče tvrdke je zahtevala poslovalnica povrnitev tovarnine, torej tako, kakor da bi se tovarnina železnice v resnici plačala.

Mnenja sem, da bi naj velikanski dobiček poslovalnice država uporabila za zgradbo železniških stanovanjskih hiš, a hišo poslovalnice naj bi se uporabilo za skladišča, ki so tako krvavo potrebna. Če bi pa merodajni faktorji smatrali poslovalnico kot privatno podjetje, vprašamo,

kako je mogla zastopati poslovalnico leta 1925 v že imenovanem konkurzu finančna prokuratura? Tudi bi se moralo v tem primeru skrbeti za to, da se železniški upravi vrne vsa neplačana tovarnina, davčni oblasti pa vsi neplačani davki.

Odločno zahtevamo, da se poslovalnica popolnoma opusti, ker je za potrebe železničarjev na razpolago poslovalnica v Šiški in cela vrsta drugih konsumov. Poslovalnica bivše južne železnice, ki je zakrivila toliko nedopustnosti, se pa pod nikakim imenom in v nobeni obliki ne sme več vzpostaviti. X.

O krizi mlinarske industrije.

V Novem Sadu izhajajoči list »Erste jugoslawische Müllerzeitung« prinaša poročilo o slovenski mlinarski industriji. Slovenska mlinarska industrija — pravi poročilo — se pač ne more primerjati z močno in velikomlinarsko industrijo v Banatu in Bački, vendar je naš mlinarska industrija za Slovenijo vzgled vztrajnega in marljivega stremjenja, ki je kljubovalo močnemu gospodarskemu pritisku avstrijskega režima. Prirojena pridnost in štedljivost Slovencev ter solidnost odjemalskega ozemlja so pripomogle, da je približno 40 večjih mlinarskih podjetij v Sloveniji obdržalo svoje pozicije in jih celo utrdilo.

Ob prevratu je slovenska mlinarska industrija upala, da bodo naši skupni vladni faktorji posvetili svojo pažnjo razvoju te najmočnejše industrije v naši državi. Ta nada je pojenjala ob neverjetnem in nerazumljivem gospodarskem dilantizmu onih ljudi, ki so odgovorni za gospodarski položaj države in za ravnotežje državnega budžeta.

Mirovna pogodba, ki je razdelila slovenski narod na tri države, je imela težke gospodarske posledice, kajti mlinarska industrija je izgubila svoja razpečevališča. Koroška, Tirolska, Štajerska in Primorje so bili najmočnejši odjemalci. Teh je slovenska mlinarska industrija oropana vsled mirovne pogodbe in nič manj nesrečnih trgovskih pogodb s sosednimi državami. Posledice so bile usodepolne, velik Majdičev mlin v Kranju je žalosten spomenik in morda tudi periskop bodočnosti.

K težki eksistenčni borbi prihaja še težki splošni gospodarski položaj, ki izhaja iz gospodarske nesposobnosti najmerodajnejših faktorjev. Neznosna bremena so davki, socialne dajatve itd. itd.; nastaja konečno vprašanje: »Kako dolgo še...«

Glavno krivdo slabega položaja mlinarske industrije nosi naša slaba trgovinska politika, to je izven diskusije.

Vendar pa moramo — izvaja poročevalec dalje — priznati tudi svoje lastne napake in jih odstraniti. Ostri eksistenčni boj se je izpremenil v ostru konkurenčno borbo. Ponujanje bele moke na slovenskem tržišču od strani nekaterih južnih mlinarskih industrij iz Slavonije, Bačke in Banata je izzvalo upravičeno ogorčenje v Sloveniji. Zdrava konkurenca je vselej na mestu, primerjajo pa se žali bog ponudbe in prodaje, ki ne bazirajo na nikaki kalkulaciji.

Seveda je tudi to le posledica številnih gospodarskih grehov, ki obremenjujejo našo nesposobno trgovinsko politiko in ki onemogočujejo izvoz moke, na drugi strani pa je prodaja moke iz južnih krajev v Slovenijo težak udarec za slovensko mlinarsko industrijo, ne glede na to, da predstavljajo take prodaje negacijo mlinarske krize in jo istčasno povečujejo. — Zasilnih prodaj ni smatrati za dokaz o neracionalnosti ali ne-

potrebnosti mlinarske industrije v Sloveniji. Ona je dokazala svojo eksistenčno upravičenost v nič manj težkih časih.

V medsebojnem pobijanju domače industrije pa ni rešitev krize v mlinarski industriji. Treba je odpreti carinske meje, treba je dati izvozno možnost za moko. Treba je pa tudi združitev v skupni državni zvezi, treba je uvidevnosti v Beogradu, da tako ne gre dalje, če naj ne doživimo, da se ustavijo vsa kolesa, ker tako hoče nezmožnost.

Položaj mlinarske industrije v Sloveniji je kar najslabši. Domača žetev, ki je bila tu nekoliko boljša, zadostuje le kratek čas za prehrano kmetskega producenta. Sicer ne prihaja naša pšenična žetev v poštev za prehrano in treba je pšenico stalno uvažati. Na tržišču pa razsaja krčevita konkurenca in velik del južnih mlinarskih podjetnikov skuša napraviti iz Slovenije eldorado za moko.

Proso in ajda, ki sta dobro obrodila, tvorita vsled svoje nizke cene glavni konzum pokrajine ter odvratača doslej črne moke. Tudi kot krmilo se uporabljata, ker je cena koruze visoka.

Radi velike ponudbe bele moke in malega odjema črne moke so veletržci ustavili mlenje pšenice v lastni režiji, kar je zopet nova škoda za tukajšnje mline, ki so morali sorazmerno omejiti svoje obratovanje.

Nastala je pa tudi ostra tekma glede mlevnine in dogaja se, da prevzemajo mlini žito v mlenje proti neverjetno nizki mlevnini, ki nikakor ne krije režijskih stroškov, ne glede na obrabo strojev. Vsa prizadevanja Zveze mlinov v tem pogledu so ostala brezuspešna in ustanovljeni kartel za mlevnino je postal farsa.

Obžalovanja vredno je, da nimajo mlinarski podjetniki v Sloveniji več zmisla za krepko organizacijo. Nujno potrebno bi bilo, poživiti organizatorično delo.

Poročevalec zaključuje, da more le organiziran skupen nastop v enotni zvezi mlinarske industrije doseči rešitev skupnih problemov. Obstoječe tri zveze v raznih pokrajinah pa naj bi v lastnem delokrogu stavile glavne zahteve mlinarske industrije, ki so:

1. Sklenitev ugodnih, odnosno revizija že sklenjenih trgovinskih pogodb.
2. Znižanje vozarine za moko, ki se izvaž.
3. Uvozna prepoved za moko.
4. Popolna odprava poslovnega davka.
5. Omiljenje davčnega vijaka.
6. Dovolitev primernih vozarinskih ugodnosti za žito, ki se melje v domačih mlinih.

To so kardinalne zahteve celokupne mlinarske industrije, za katere treba zainteresirati oficijelno trgovinsko politiko, sicer sta obe obsojeni na konkurz.

In kdo prevzame za to odgovornost?

Poročevalec pristavlja, da mora voditi osvetljenje razmer do boljšega spoznanja, upa zategadelj, da mu povedanega nihče ne zameri.

Ljubljanska borza.

Tečaj 10. aprila 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22.87	22.93
Berlin 1 M	13.5775	13.6075
Bruselj 1 belga	—	7.937
Budimpešta 1 pengő	—	9.9305
Curij 100 fr.	1093.50	1096.50
Dunaj 1 šiling	7.9855	8.0155
London 1 funt	277.09	277.89
Newyork 1 dolar	56.71	56.91
Pariz 100 fr.	222.77	224.77
Praga 100 kron	168.04	168.84
Trst 100 lir	299.15	301.15

OBRTRNIKI! Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala lepo knjigo, ki opisuje obrtniški položaj in naloge obrtnišva in njegovih organizacij v bližnji bodočnosti. Knjiga je nadvse korisna za vsakega obrtnika. Izpopolnjuje jo tudi 74 slik v bakrotisku naših odličnih gospodarskih strokovnjakov in slike združnih načelstev. Knjigo vsem obrtnikom toplo priporočamo. Naroča se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, prillice, levo. Cena knjigi je 40 Din brez poštnine.

Takse na račune v gostilnah.

Zbornica za TOI je na redni seji dne 15. marca 1928 soglasno sprejela predlog zborničnega člana g. F. Kavčiča za ukinitev takse na račune v gostilnah. Sklep je poslala zbornica vsem mero-dajnim faktorjem. V obširni utemeljitvi se navaja, da se navedena taksa pobira samo v krajih z več nego 2000 prebi-valci. Dajatev je torej omejena samo na gotove kraje. Vsled tega tudi ne vstreza temeljnemu načelu naše usta-ve, ki v členu 115. določa, da je davčna obveznost splošna in da so vse državne davčnine enake za vso državo.

Poleg tega govori zoper takso na go-stilniške račune v vseh modernih taks-nih zakonih uveljavljeno načelo, da se takse pobirajo, kolikor ne gre za go-tova opravila v uradnem poslovanju, samo za pravne posle, s katerimi se po državljanem zakonu pravice ustanavljajo, prenašajo, ugotavljajo, preminjajo ali ukinjajo. Pogoj za takšno dolžnost v vseh teh primerih je obstoj listine. To načelo je tudi v naši taksoni zakonodaji vsaj glede nekaterih pravnih poslov uveljavljeno, tako n. pr. po pripombi 6. k tarifni postavki 12. glede ustnih kupoprodajnih pogodb, ki

so zavezane taksi le, ako je obstoj iz-ražen ali potrjen s pismenim aktom. Pri gostilniških računskih listkih po tem načelu takšna dolžnost ni dana, ker se računski listki ali sploh ne izdajajo ali pa se izdajajo v obliki, ki nima bistve-nih znakov taksi zavezanih računov, ako bi gostilniški računski listki ne bili brezpogojno zavezani taksi.

Odmerno podlago za takso ugotavlja finančna kontrola po prostem preudar-ku. Pri odmeri takse ne upošteva vero-dostojnih podatkov, katere ji stavijo na razpolago takšni obvezanci, ampak gre največkrat preko teh podatkov. Posebno se ne ozira v zadostni meri na ugoto-vitev, koliko gostov zahaja v lokal. Po-gosto se dogajajo primeri, da upošteva v prvi vrsti število sedežev ne glede na to, ali so tekom tedna katerikrat zase-deni ali ne. Ker imamo v Sloveniji iz-datno število velikih lokalov, ki se na-polnijo samo redko in samo ob gotovih prilikah, ustvarja praksa pri odmeri pavšalne takse trdote, katere gostilni-čarstvo, ki plačuje poleg te takse še tudi visoko plačilno takso, razne trošarine, trošarinske doklade in samostojne samo-upravne dačbine, upravičeno jako občuti.

Upočtevajte naš velesejem!

Bliza se doba velikih prireditve. Naj-različnejša stanovska, kulturna, gospo-darska in dobrotvorna združenja uporab-ljajo poletni čas za to, da na velikih zbo-rovanjih, anketah in konferencah, izle-tih in shodih poglobljajo svoj program, utrjujejo stanovsko zavednost in širijo svoje kulturne, gospodarske in socialne težnje. Zbirajo sile, da je utrjujejo v borbenosti in vztrajnosti, da obujajo ve-ro v svoje ideale in ji z novimi sredstvi iščejo novih potov širjenja.

Volja in težnja za napredkom je raz-vita pri nas do močne višine. Nestrpnost iskanje novih potov, ustvarjanje novih in združevanje razmotanih sil v močne bojne vrste označujejo našo življensko silo in so dokazi, da je nad nami bo-določnost svetlejša od preteklosti in bolj-ša od sedanjosti.

Naša volja in težnja za napredkom se v efektu in praktično zrcali v razvoju in stanju našega kulturnega in material-nega gospodarstva.

Ljubljanski velesejem je viden in osredotočen izraz razvoja in stanja na-šega materialnega gospodarstva. Tu se steka rezultanta naših kulturnih, gospo-darskih, socialnih in političnih kompo-nent. Udeleževanja in ustvarjanja stanovskih organizacij, kulturnih združenj,

socialno-političnih stremeljenj v narodu kažejo svoj koristni uspeh in učinek v stanju naše industrije, trgovine in obrti. Tukaj je vidna naša kultura, naša social-na politika, naša socialno-higijenska pri-zadevanja. Brez kulture, brez socialne politike ni industrije; brez industrije ni kulture in ne drugih izrazov narodovega, duševnega in etičnega udejstovanja.

Ta ozka vez in medsebojna notranja odvisnost med industrijo, trgovino in obrtjo ter med našimi najrazličnejšimi stanovskimi, kulturnimi in gospodarski-mi prostimi združenji mora biti doku-mentirana tudi zunanje vidno. Za to je nujno potreba in v korist stvari sami, da se ob času razkaza našega material-nega gospodarstva prilikom VIII. Ljub-ljanskega velesejma v juniju mesecu od 2. do 11. vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kul-turnega, sportnega itd. značaja.

Svet naj vidi vse komponente našega ustvarjanja zbrane v eni mogočni vrsti, da se bo delu naših rok in našega raz-uma, naši kulturi in našemu gospodar-stvu klanjal. Zato ne cepimo moči in pokažimo se v celoti. In zopet je za to najlepša prilika čas letošnjega ljublj-ankega velesejma.

Naprošajo se vse organizacije, društva,

zveze, združenja itd., da se temu vabilu odzovejo in svoje glavne prireditve po-stavijo v dobo letošnjega velesejma.

Cenjena obvestila naj se blagovolijo poslati uradu velesejma v Ljubljani.

UREDBA O POSPEŠEVANJU TUJSKE GA PROMETA.

Oddelek za turizmo pri ministrstvu trgovine in industrije je pripravil novo uredbo o pospeševanju tujkega prome-ta. V uredbi se posveča glavna skrb ho-telski industriji, ureditvi turističnih do-mov, kakor tudi zboljšanju avtomobil-skega prometa.

AMERIKA IN RUSIJA.

V U. S. A. bodo ustanovili družbo s sedežem v New Yorku, ki bo započela z razširjenjem rusko-ameriškega gospodar-skega prometa. Trgovski urad (trgovsko ministrstvo) je razširjenju importnega in eksportnega prometa z Rusijo naklo-njen; in tudi več industrijev se bo v povečani meri udeležilo te kupčije. Torej nasprotstvo ni tako hudo kot navadno beremo in slišimo.

IGNORIRANJE SLOVENCEV PO ZA-GREBSKEM ČASOPISJU.

Kakor na drugem mestu poročamo, je podal na zagrebški konferenci izjavo v imenu slovenskih udeležnikov zbornični podpredsednik g. Ogrin in sicer takoj po uvodnem referatu zagrebskega zbornič-nega predsednika g. Arka. Zagrebško časopisje je to izjavo popolnoma igno-riralo in je molče prešlo preko nje, s čemur brez dvoma ni ustreglo svojim številnim naročnikom iz Slovenije, ka-tere bi brez dvoma zanimalo stališče Slovencev napram zagrebški konferenci. Radi tega v današnjem poročilu o kon-ferenci dobesedno priobčujemo izjavo g. Ogrina.

Trgovina.

Pesni sladkor v Evropi. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu priobčuje zad-nje podatke o produkciji pesnega slad-korja v Evropi v najvažnejših državah. Leto 1927/28 izkazuje napram l. 1926/27 dvig 18,2% in je znašala produkcija 90 milijonov 100.000 met. stotov. Največji je bil dvig v Sovjetski Rusiji, za 67,2%; za Rusijo je prišla Avstrija z 38-odstotnim dvigom, nato Češkoslovaška, Ogrska itd. Nazadovala je produkcija v Švici in v Italiji. Glede prostora, poročila omenjeni urad, da ga je Avstrija relativno najbolj pomnožila.

Konkurz je razglašen o imovini Anice Traunove, trgovke v Mariboru, Grajski trg št. 1 (prvi zbor upnikov 16. t. m., oglasitveni rok do 25. maja, ugotovitve-ni narok 8. junija).

Iz naših organizacij.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru ima svoj letošnji redni občni zbor 14. t. m. ob pol 20. uri v restavracijskih pro-storih Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

RAZNO.

Svetovni žitni pridelek in konsum. — Pridelek leta 1927 je bil samo glede ječ-mena in ovsa nekoliko večji kot pridelek leta 1926, povsod drugod in tudi glede krompirja je bil nekoliko manjši. Pšeni-ce so pridelali lani 1183 milijonov me-terskih stotov (leta 1926 1201 mil.), rži 429 (454), ječmena 408 (396), ovsa 656 (631), koruze 1089 (1097), krompirja 1500 (1738). Ogrsko poljedelsko minist-rstvo je sedaj na podlagi vseh dosegljivih podatkov izračunilo, kakšen bo najbrž bližnji konsum. Zaključek je ta, da bo-do razpoložljive množine večje kot po-raba; previšek pri pšenici je izračunjen z 41,9 mil. met. stotov, pri rži z 10,6, pri ječmenu s 23, pri ovsu z 9,5, pri rži s 17,7 in pri koruzi s 6,9. Ogrji se za to vprašanje že zato tako zanimajo, ker je aktivnost ali pasivnost njih trgovske bi-lance zavisna od izvoza žita.

Drobne vesti. Od 12. do 25. aprila se bo vršil mednarodni vzorčni sejem v Bruslju, od 12. aprila do 19. junija pa v Milanu. — Švicarski konzul v Bolga-riji se je dal poučiti o kakovosti tamoš-njega mleka, o njegovi masločnosti itd. Gre za ustanovitev švicarske tovarne kon-denziranega mleka v Bolgariji. Bilančna poročila treh največjih bank v Vojvo-dini ugotavljajo težek gospodarski po-ložaj, ki ga občuti tako poljedelstvo kot trgovina in industrija. Vendar pa vsa tri poročila pristavljajo, da se je položaj že začel boljšati. — 22. marca je imela naša Narodna banka za 5326,3 mil. ban-kovcev v obtoku, kovinsko kritje je zna-šalo 397,5 milijonov. — Avstrijska Na-rodna banka izplačuje 10,5-odstotno di-videndo. — Oficialna obrestna mera v Italiji je na novo znižana na 6%. — Trgovska bilanca bolgarske zunanje tr-govine v februarju je bila močno pasiv-na; izvoz je znašal 360 milijonov levov, uvoz pa 577 milijonov. — Insolventni sta postali dve veliki rumunski tvrdki; pr-va je odlična tekstilna tvrdka Bogoroff v Galacu, ki so jo pognali v insolvent-nost številni dolžniki, druga je pa kolo-nialna tvrdka Gergely v Kluju, ki iz-kazuje ob 20 milijonih pasiv samo 5 milijonov lejev aktiv. — V marcu so našli v Nemčiji 791 novih konkurzov in 266 poravnalnih postopanj; odnosi številki v februarju sta bili 699 in 226. — Znana Amstelbank v Amsterdamu

Ivan Hribar:

Moji spomini.

7./III. 1912.

19. Avgust Endlicher.

Ob otvoritvi »Mestne hranilnice ljubljanske«, bilo je seveda potreba poskrbeti za izvežbano uradništvo. Ena prvih služb pri hranilnici je bila namenjena bivše-mu uradniku »Slovan« Antonu Trstenjaku. Ker je pa Anton Trstenjak bil v hranilničnem poslovanju še neizvežban, treba je bilo na prvo uradniško mesto po-staviti izvežbanega uradnika. Med kompetenti za služ-bo pri »Mestni hranilnici« je bil tudi Avgust End-licher, ki je takrat bil nekje na Dolnjem Avstrij-skem tajnik neke manjše hranilnice.

Avgust Endlicher je bil v gimnaziji dr. Tavčarjev, Gogolov in moj součenec. Kasneje je prišel na vseučil-šče na Dunaj; a pustil je kmalu pravniške študije, sprejel službo pri neki hranilnici ter se je oženil. Iz-kazal se je s prakso in ker smo poznali Endlicherjevo nadarjenost, smo bili tudi koj na jasnem, da bi bil on prava oseba za službo tajnika »Mestne hranilnice«. To službo je zato tudi dobil. Predsednik hranilnice je tisto dobo bil Fran Ksaverij Souvan in kasneje Vaso Pe-tričič; podpredsednik notar Ivan Gogola, ki je pa faktično vse hranilnično poslovanje vodil. Gogola in Endlicher sta spočetka prav dobro izhajala, kajti End-licher je pokazal, da hranilnični posel razume. Kmalu ga je pa začel Gogola pisano gledati. Prvi povod temu je bil, da je Endlicher kot nekdanji součenec njegov ob-čeval z njim preokolejalno, česar Gogola ni rad videl; drugi povod pa, da je jel prihajati v pisarno v jirhastih hlačah.

Tu je treba pripomniti, da je bil Endlicher jako ori-ginalen človek. Že v šoli nam je bil vsem v zabavo, kajti imel je velika ušesa, ki so mu štrlela daleč od glave, nenavadno masiven nos in pa široka usta. V šoli je za neko posebno bravuro smatral, da je, kadar smo se okoli njega zbrali in se mu smejali, vtaknil celo pest

57

v usta. Ko jo je potem potegnil iz ust, gledal je zmago-slavno okoli sebe, češ, zdaj naj pa kdo izmed vas kaj takega pokaže.

Napetost med Gogolo in Endlicherjem je čedalje bolj naraščala; dospela je pa do vrhunca, ko je posled-nji prvega nekega dne hudo razžalil. Ko je namreč sluga Endlicherju javil, da gre k podpredsedniku ter ga je vprašal, če ima kaj sporočiti, odgovoril mu je, da nič. Ko je bil sluga že za vratni, poklical ga

Avgust Endlicher.

Ivan Gogola.

je pa nazaj ter mu v navzočnosti vsega ostalega uradništva dejal: »No, če greste k gospodu podpred-sedniku, mu pa povejte, naj me pride, če ima kaj časa, malo v uho pihat.« Endlicher se je seveda izrazil krepkeje in sluga je bil tak bedak, da je ta neslani dovtip podpredsedniku dobesedno ponovil. Seveda je bil zato ogenj v strehi. Kdo drugi bi kaj ta-cega morebiti ne bil smatral pretragično; a Gogola je bil zelo občutljiv človek in poleg tega še od pre-je natanknjen. Endlicher je tudi takoj sam izprevidel, kakšno nerodnost je napravil ter je še tisti dan prišel k meni vprašat, če imam kako službo zanj. Ko sem ga vprašal, čemu išče službe, ko ima vendar tako prijetno pri »Mestni hranilnici«, mi pove ves dogodek, katere-

mu sem se moral na vse grlo smejati. Dal sem mu takoj službo potovalnega uradnika pri banki »Slaviji« in on je to službo res par let prav dobro opravljal.

7./III. 1912.

20. Deželna hipotekarna banka dalmatinska.

Bilo je leta 1893. Vračal sem se iz južne Dalmacije proti domu. Videč, kakšne razmere vladajo glede hi-potekarnega kredita v Dalmaciji, namenil sem se usta-viti v Zadru ter govoriti o tem z deželnim glavarjem dr. Mihovилоm Klaičem. Znano mi je namreč bilo, da je deželni zbor dalmatinski v principu sklenil ustanovitev deželne hipotekarne banke ter tudi odo-bril dotična pravila; da pa do izvršitve sklepa še ni prišlo.

Ko se oglašim pri Klaiču in mu pripovedujem, ka-ko nujno potrebno bi za Dalmacijo bilo, da se oživo-tvori deželna hipotekarna banka, odgovori mi, da on to sicer tudi priznava, da je na to že mislil, da je pa jako težavno vprašanje kje dobiti osebo, ki bi jo bilo mogoče postaviti na čelo takega zavoda, češ, tu je od-govornost velika. In vpraša me: »Ali imate Vi tako osebo?« Pri prici se spomnim Avgusta Endlicherja in odgovorim mu: »Imam!« Na to mu povem, kdo je ta oseba. Brez vsakršnega daljšega razpravljanja seže mi Klaič v roko ter pravi: »Hvala Vam! Time je stvar gotova. Ja gospodina Endlicherja akceptiram; a vi ga pošaljite što najprije k meni u Beč, da ga dadem u »Dolnje-avstrijsku hipotekarno banku« prakticirati.«

Ko pridem domov, povem Endlicherju, kaj sem zanj izposloval, kupim mu čisto novo obleko ter ga pošljem h Klaiču v državni zbor na Dunaj. — Štiri mesece nato je bila deželna hipotekarna banka dalmatinska usta-novljena in Avgust Endlicher prvi ravnatelj »Zem-ljiščno veresijskog zavoda kraljevine Dalmacije«. Na čelu temu zavodu je ostal deset let; potem pa so mu agende po lastni njegovi krivdi zrastle čez glavo ter je prosil za upokojenje, ki mu je bilo tudi dovoljeno.

(Dalje prihodnjik.)

razdeljuje za leto 1927 110 odstotno dividendo, toliko kot lani. Glavnico je zvišala od treh na šest milijonov holandskih goldinarjev. — Ogrski ustanovljajo novo plovno družbo, ki naj posreduje prekomorske zveze preko Reke. Ogrska in naša vlada sta obljubili že veliko znižanje tarife. Sedež družbe bo Reka. — Ze napovedana ameriška avtomobilna tovarna na Poljskem bo pričela z delom že 15. maja. — Ogrski uradni list priobčuje naredbo, s katero se minimalna kvota pri prisilnem poravnalnem postopanju izven konkurza zviša od 50 na 60%. Odredba je stopila v veljavo s 1. aprilom. — Velike zgube, ki so nastale iz obratovanja družbe Commonwealth and Dominion Line, so dovedle Avstralijo do sklepa, da proda vse ladje te družbe; ladij je 7; 5 potniških, 2 tovorni, vse ladje razmeroma nove. Kurir jih z bencinom. Potniške ladje imajo po 13.800 reg. ton vsebine, kabin za 738 potnikov, hitrost 15 milj. Tovorni ladji imata pa vsebine po 9670 reg. ton in hitrost 14½ milj. Vse ladje imajo velike hladilnice za transport mesa in surovega masla. Prvi pogoj prodaje je, da pusti kupec obratovati ladje deset let v službi med Avstralijo in Evropo, z najmanj 18 vožnjami na leto.

Gospodarsko pismo iz Avstralije. Dopisnik berlinskega »Lokal Anzeiger« piše iz Sydneya na koncu februarja: Trg volne je izredno trden in živahen, prodaja se je nadaljevala v prav velikem obsegu. Ker so se pričele tudi avkcije na Novi Zelandiji, je sezija v polnem teku. Veliko kupuje Anglija, velika Rusija, dosti tudi Nemčija in Francija; Japonska je pa z začasnimi viharinimi nakupi povzročila nadaljno dviganje cen. Japonska je sedaj prav pomemben kupec avstralske volne in igra vlogo, ki so jo imele prej U. S. A.; po svojih nakupih je sedaj med prvimi štirimi konstituenti in pride po vrsti takoj za Nemčijo. Japonci so tako drago kupovali, da so se jim morali drugi prilagoditi, sicer

bi bili zaostali. Sedaj so začeli kupovati tudi Amerikanci, sicer ne v velikem obsegu, a dajejo za prvovrstno blago prav fantastične svote. Z obsežnimi ameriški nakupi v tej seziji ne računajo več, ker imajo v Ameriki domačega pridelka dosti in je le-ta za polnih 20 odstotkov cenejši kot avstralski. Na žitnem trgu je bila pšenica v preteklih tednih precej slaba, kar je v zvezi s poslabšanjem na drugih žitnih trgih. Velikih zaključkov ni bilo, ker farmerji niso hoteli prodajati. Zato je bilo tudi povpraševanje po transportnih ladjah majhno. Vemo že, da so delali Avstralsci pod angleškim vplivom nemški trgovini velike sitnosti. Čas je pa vse ovire premagal, in kaže sedaj trgovina med obema deželama bistven napredek. To se tiče tako eksporta avstralskih surovin v Nemčijo kot importa nemških industrijskih izdelkov v Avstralijo. Leta 1925 je znašala trgovina med obema deželama 326 milijonov mark, leto nato 336 milijonov, lani pa že v prvi polovici 217 milijonov, in je bila lanska vseletna trgovina najbrž za eno tretjino večja kot leta 1926. Eden glavnih činiteljev v gornjih številkah je izvoz avstralske volne in pšenice; leta 1926 za 181 milijonov mark. Nasprotno pa kupuje Avstralija dosti nemških industrijskih izdelkov, v prvi vrsti elektrotehniških predmetov, kemikalij, tekstilij, knjig, papirnega blaga, stekla in »kitajskega blaga«, glasbenih instrumentov in v zadnjem času poseben tudi nemških filmov. Vedno rasteč pomen dobiva avstralski import avtomobilov. Danes obratuje v Avstraliji nad 500.000 avtomobilov, od teh v državi New South Wales z glavnim mestom Sydneyem nad 200.000. Lani je importirala Avstralija za 32 milijonov funtov avtomobilov, največ iz Amerike, ki avstralski trg skoraj popolnoma obvlada. Avstralija je najboljši odjemalec ameriške avtomobilne industrije. Kupujejo tudi še angleške, francoske in italijanske avtomobile, nemških pa nič. Zanimivo je, da ima Avstralija iz registracije avtomobilov, ki je zvezana z enkratnim davkom, na leto skoraj dva milijona funtov dohodkov, ne glede na importno carino, ki je določena s 60 odstotki vrednosti avtomobila.

PO SVETU.

V septembru se bo vršil v Londonu svetovni avtomobilni kongres, ki se ga bodo udeležili zastopniki industrije, trgovine, športa itd.

Henry Ford je prišel v Evropo. Njegov prihod spravljajo v zvezo s prepovedjo raznih evropskih držav glede razpečevanja njegovega novega avtomobilnega tipa.

Rumunski lej je tik pred zakonito stabilizacijo; Bratianu je dejal, da ni nobene ovire več.

Insolventna je postala ena največjih volnenih tvrdk Poljske, leta 1844 ustanovljena delniška družba Borst; pasiva 7.800.000 zlatov, aktiva 6.400.000.

Pol milijona ljudi je obiskalo XVI. praški pomladanski velesejm. Pravijo, da je izpolnil velesejm vse vanj stavlje-

ne upe ter da je pripomogel k novemu poživljenju v vseh kupčijskih panogah.

V Parizu se bo vršila v kratkem konferenca novčnih bank, na katero bo poslala svoje zastopnike tudi Amerika. Obravnavali bodo v prvi vrsti vprašanja gospodarske in vrednostne statistike, izmenjave statističnega materiala posameznih bank ter eventuelne skupne izdaje publikacij.

Zadnja cenitev ameriškega bombaževga pridelka za preteklo leto 1927/28 govori o 12.780.000 balah ter se krije s prejšnjimi cenitvami.

Promet bankovcev v Franciji je prekoračil svoto 60 milijard frankov. »Matin« pravi, da s tem zakonito določena najvišja izmera še ni prekoračena. Zaloge dolarjev in funtov doseže 30 milijard frankov.

Z delniško glavnico 2.700.000 funtov so ustanovili na Angleškem novo tovarno umetne svile.

»Echo de Paris« poroča o velikem francoskem državnem posojilu v svrhu odplačil predjemov Francoske banke državi. Posojilo bo 5% do 6-odstotno.

Med konzorcijem marmorja v Carrari in med zastopniki zveze nemških marmornih podjetij je bil sklenjen dogovor, glasom katerega so Nemci obljubili, da bodo kupili v Italiji na leto najmanj 40 tisoč ton marmorja.

V Jugoslaviji so bili v marcu 104 konkurzi proti 149 konkurzom v lanskem marcu. V vsem prvem četrtletju je bilo registriranih 266 konkurzov, v isti dobi lanskega leta pa 349; to pomeni 24-odstotno nazadovanje. Zakonski načrt o novem konkurznem redu je odšel že na vse narodnogospodarske organizacije, s pozivom, naj se do 31. maja izjavijo o tem.

Od 1. oktobra 1927 so zaprli na Angleškem 305 premogovnikov; delavcev v njih je 40.000.

Na koncu maja se bo vršila v Carigradu železniška konferenca za ureditev raznih vprašanj simplonskih ekspresnih vlakov.

Zveza švedskih vžigalnicnih tovarn je ponudila jugoslovanski upravi državnih monopolov posojilo v znesku 12 milijonov dolarjev pod sledečimi pogoji: emisijski tečaj 90, obrestovanje 6½%, obveza državne monopolne uprave, da bo skozi 30 let kupovala vžigalice samo v švedskih tovarnah. Ponudbo študira minister Marković.

Jugoslovanska Narodna banka je naročila svoji centrali in svojim podružnicam, naj izmenjajo izrabljene bankovce, zlasti desetdinarske, z novimi. Tudi kovani denar, v kolikor ga je preveč, bodo zamenjali z bankovci.

Novo avtomobilno cesto bodo zgradili med Turinom in Milanom. Zbranih imajo že 20 milijonov lir.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Dne 19. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki ofertalna licitacija glede dobave 90.000 kg ovsa. — Dne 24. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani (obče odelenje) glede

dobave raznega mehkega in trdega lesa za Generalno direkcijo; pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materiala (sukanec, preja, parafin, žveplo, amonijev soliter, kalijev soliter, trinitronaftalin, katran); dne 25. aprila t. l. pa glede dobave lesa. — Dne 24. aprila t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu, glede dobave večje množine belega in sivega kartona; pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave 2 vagonov mila; dne 27. aprila t. l. pa glede dobave 13.000 mornarskih maj in 30.000 parov nogavic. — Dne 27. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave škripcev.

Dobave. Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 20. aprila t. l. ponudbe glede dobave 2 aparatov za polnjenje bencinskih jamskih svetiljk. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1000 m jeklenih vrvi in 8000 kg karbida. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 24. aprila t. l. ponudbe glede dobave 10 valjev za kisik (Sauerstoffflaschen). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. aprila t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje, v Beogradu glede dobave platna za zavijanje tobaka. Dne 2. maja t. l. pri ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave 2000 komadov posteljnih odej; dne 3. maja t. l. pa glede dobave 1100 ton olja. — Dne 4. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave hrastovega in jelovega gradbenega lesa.

Prodaja. Dne 25. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje 600 komadov sodov od mineralnega olja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno šganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.
Ceniki na raspolago.
Telefon št. 2666.

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
in rudninske vode.
Točna in solidna posredništvo!
Zahlevajte cenik!

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Največje in najmoderneje urejeno zdravilišče v
kraljevini SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:

„Tempel“ - „Styria“ - „Donat“

Zdravljenje vseh boleznih želodca in čreves, mehurja,
žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter,

Sezona: 1. maja do 30. septembra
Glavna sezona: 15. junija do 31. avgusta

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Svira
vojaška godba. Radio. Največji komfort. Prometne zveze
zelo ugodne. Na železnici izredni popusti. Razpošiljanje
mineralne vode. Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

Išče se zanesljiva, zaupna

KNJIGOVODKINJA

ki se zamore s spričevali kot iz-
veščana izkazati, nemške in slo-
venske stenografije večja ter ima
veselje do trgovine z mešanim bla-
gom, za večje podjetje na deželi.
Naslov pove Upravništvo »Trgov-
skega lista«.

TISKARNA „MERUR“

TRG-IND. D. D.

Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23.

Telefon 2552.

Se priporoča za vsakovrstna
v tiskarsko stroko spadajoča
dela. — Lastna knjigovoznica.

Se li želite znebiti Vašega revmatizma, gihta?

Trganje in zbadanje v udih in sklepkih, otekli udje, poškodovane
roke in noge, trganje, zbadanje in krčenje mišic v raznih delih
telesa, često tudi slabost oči so pogosto posledice revmatizma in
bolezni kosti, ki se morajo odstraniti, ker bi sicer bolezen še bolj
napredovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki raz-
kaja sečno kislino, po-
spešuje izmenjavo snovi
in izločevanje, toraj ni
takozvano univerzalno ali
tajno zdravilo, temveč je
to produkt, ki ga nudi
priroda sama za rešitev
bolnega človeštva.

DAJEM BREZPLAČNO VSAKOMUR NA POIZKUŠNJO!

Pišite mi takoj in dobili boste pri mojih, v vseh deželah ob-
stojećih skladiščih popolnoma zastonj in franco enkratno poskušnjo
ekupaj s poučno razlago. In tako se boste sami uverili o neškod-
ljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju.

August Märake, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse No. 5,
Abt. 20.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!